

Minden nemzet fontos feladata saját kultúrájának, történelmének, hagyományainak gondozása, átörökítése, továbbadása az új generációknak. Ez az az örökség, melynek felismerése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy megértsük a jelent,

tervezhessük a jövőt. Kulturális és természeti örökségünket természetes folyamatok és szociális, gazdasági változások pusztulással fenyegetik. Vannak helyi jelentőségű kulturális és természeti értékek és vannak olyanok, amelyek az egész

emberiség számára fontosak, mert egyediek, különlegesek. Ezeknek a kiemelt értékeknek a megóvásáról, változatlan formában történő megőrzéséről határozott az ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete UNESCO 1982-

ben. Ekkor hozták létre a Világörökség Bizottságot és fogadták el az Egyezményt a világ kulturális és természeti örökségének védelméről, amelyhez időközben már 185 állam csatlakozott. A Világörökségi Listára 2005-ig 798 helyszínt

vettek fel, melyek 135 állam területén találhatóak. Az eredeti két kategória kulturális vagy természeti örökség - mára kiegészült a kultúrtáj kategóriával. Azok az értékek tartoznak ide, amelyeknél a természeti és az emberi kéz

alkotta környezet szorosan összefügg, együttesen alkotnak megőrzésre érdemes értéket. A tagországok maguk döntenek el, hogy mely helyszíneket javasolják felvételre a Világörökségi Listára, a Bizottság pedig a

1. $\sqrt{\quad}$ kiemelkedően
2. $\square \nearrow$
3. $\sqrt{\quad}$ valamint
4. $\sqrt{\quad}$
5. $\dashv$ meg
6. $\dashv$ elengedhetetlen

7. $\sqrt{\quad}$
8. $\sim$
9. $\sim$

10. $\_$

11. 1 2 3

12. $\sqrt{\text{is}}$

13. $\sqrt{\text{rendkívül}}$ 14. $\circ$

15. $\sqrt{\text{és}}$ 16. $\sqrt{\quad}$

17. $\dashv$ való

18. $\equiv$

19-20. $\sqrt{\quad}$, az 21. $\sphericalangle$

22. $\sqrt{\quad}$ 23-24. $\_$

25. 1 2 3

26. $\sphericalangle$

27. 2 28. $\dashv$ helyet

29. $\sphericalangle$

30. $\sqrt{\quad}$ 31. $\sqrt{\quad}$:

32. 1 2 3

33. $\sim$

34. $\sqrt{\quad}$, 35. $\dashv$ illetve

36. $\sqrt{\text{és}}$

37. $\equiv$ 38. $\sqrt{\quad}$

39. $\sqrt{\text{saját}}$

40. $\dashv$ területeket

41-42. $\sim$

jelölések alapján évente dönt a felvételről. Magyarország büszke arra, hogy már nyolc olyan helyszínnel rendelkezik, amely fölkerült a védett értékek listájára. Bemutatjuk a jövő reménybeli, magyar világörökségi helyszíneit

melyek a magyar világörökségek tentatív, azaz várományosi listáján található. Az Aggtelek Nemzeti Parkot elsősorban az életlen természeti értékek, a felszíni formák és a barlangok védelme érdekében hozták létre 1995-

ben. Területének 70%-át lombhullató erdők borítják. Mozaikszerűen elhelyezkedő tisztások, sziklagyepek, kőkibúvásos hegyoldalak biztosítanak életteret az értékes növényeknek, a gazdag rovarvilágnak és a területen előforduló

több mint 220 madárfajnak. A Nemzeti Park viszonylag kis területén több mint 200 kisebb-nagyobb barlang található. A karsztvidék és egyben Magyarország leghosszabb barlangja a Baradla-barlang, melynek összhosszúsága az oldalágakkal

együtt eléri a 25 km-t. Ennek 5,6 km-es szakasza Szlovákia területén fekszik és Dómica néven ismert. A barlang kialakulásának kezdetét a földtani adatok alapján kb. 7 millió évvel ezelőtre tehetjük. A patakok vizei a mészkő

repedésrendszerébe kerülve koptató és oldó hatásukkal tágították a hasadékokat, lassan létrehozva a mostani járatokat. A csepegő vizek mésztartalmának kicsapódásával létrejött változatos formájú, nagyságú, színű cseppkövek

43. Egyszer
44. Rendkívül
45. H N
46. Nemzetközi
47. H N

48. H N
49. $\int \cup$ 50. $\equiv$
51. $\square e$
52. $\sqrt{}$ 53. H valamint
54. $\gamma \delta$

55-56. több mint
57. $\sim$
58. $\sim$ 59. $\sim$
60. $\_$
61. $\_$

62. $\_$ 63. $\sqrt{\_}$
64. H aránylag
65. $\equiv$
66. H országunk
67. $\sqrt{}$ teljes 68. H N

69. H meghaladja 70. $\sqrt{}$
71. $\sqrt{}$ 72. $\_$
73. $\uparrow a$ 74. $\square \downarrow$ 75. $\uparrow A$
76. $\gamma \delta$
77. H becsülik 78. $\_$

79. 1 2 3
80. $\sim$
81. H jelenlegi
82. H keletkezett
83. $\square \square$ 84. $\_$

díszítik a járatokat. A régészeti feltárások során talált rengeteg lelet bizonyítja, hogy már az őskor embere is ismerte, sőt lakhelyül használta a Baradlát. Budapest A budapesti Dunapart épületein kitűnően megfigyelhetők a

magyar főváros történelmének különböző időszakai.

¶ Egyike a világ kiemelkedően szép látképeinek. A Világörökség részét képezi a budai oldalon a Műszaki Egyetem néhány épülete és a Lánchíd által közrefogott terület, a Gellért fürdő a

gellérthegyi Szabadság szobor és a Citadella, valamint a budai Vár épületei és a Dunapart a Margit hídig. A pesti oldalon védettséget élvez a Parlament, a Lánchíd pesti oldalán található Roosevelttér, a Magyar Tudományos Akadémia és a

Gresham palota épületével, valamint a Dunapart egészen a Petőfi hídig. 2004-ben a Világörökségi Listára került az Andrássy út és a történelmi környezete, a millenniumi földalatti és a Hősök tere. Fertő-tó A Fertő-tó Ausztria és

Magyarország területén található, így a két ország közös felterjesztése alapján került fel a Világörökségi Listára. A számos ritka, csakis itt élő növény és a kétszáznál is több fészkelő, vonuló madárfaj védelme érdekében a Nemzeti Park

egy része csak engedéllyel és kísérelével látogathatók. A Fertő vízi telepe nyáron népszerű strand; lehet itt fürdeni, szörfözni, csónakázni és vitorlázni. A tó körül kerékpárút épült. A Fertő az eurázsiai sztyepp tavak

85. H kutatások

86. H számos

87. —

88. S ~ 89. =

90. H jól

91. H egyes

92. E 93. P e

94. H része 95. H ~

96. V, 97. H valamint

98. □ 99. o

100. V,

101. H illetve

102. □

103. —

104. o

105. —

106. Y 2

107. o

108. S ~ 109. =

110. H fekszik

111. H javaslata

112. H sok 113. H kizárólag

114. H ~

115. — 116. H miatt

117. V is 118. ~ 119. ~

120. □ 121. H nyaranta

122. o 123. □

124. 123 125. V is

126. □ 127. —

legdél~~ibb~~ képviselője, s egyben Európa legkiterjedtebb szikes tava. A víz[√]sekély, a vízmélység^g állandóan változik, de átlagosan az egy métert sem éri el. A tó[√]partját a kontinentális szikes tavakra^{és} tengerpartokra

jellemző sötürő vegetáció díszíti. A ^{sűrű} nádasok és a mintegy 80 sós mocsárfolt ^{valóságos} madárparadicsom. A környék ^{híres} kastélyai a XVIII. században épültek. A ^{fertődi} ^{pompás} Esterházy-kastélyban több mint ^{egy} évtizedet

töltött udvari zeneszerzőként Joseph Haydn.

Nagycenken a Széchenyi-család egykori kastélyában Széchenyi István, a legnagyobb magyar ^é életművét bemutató kiállítás látható. A kastélytól kisvasút ^{vezet} Fertőbozra. A klasszicista Gloriettről

páratlan kilátás nyílik a tóra. ^{Hollókő} Hollókő ófalú és táji környezete Budapesttől mintegy 100 km-re ^{festői} környezetben, a Cserhát-hegység dombjai között bújik meg ^{Hollókő}. A falu története a XIII. századig nyúlik vissza, akkor,

a tatárjárás után épült a Szár-hegyen ^{lévő} vár. ^A vár romjaihoz ^é érdemes fölsétálni; kiállítás mutatja be az itt talált ¹ ágyúgolyókat, ² fegyvermaradványokat, ³ kőfaragványokat.

^{Lélegzetelállító} kilátás nyílik innen a környező

védett területre, mely a Bükk Nemzeti Parkhoz tartozik. ^{Az} alig 400 lelkes település lakói a palócok. Különleges nyelvjárásuk mellett őrzik, ápolják hagyományaikat, színes, gazdagon díszített népviselőket. Nagyobb ünnepekkor ma

128. $\dashv$ nyugatibb
129. $\dashv$ nagyobb 130. $\sqrt{\text{igen}}$
131. $\sqrt{\text{Y}}$ 132. Πe 133. $\sim$
134. $\sqrt{\text{déli}}$
135. $\sqrt{\text{,}}$ 136. $\dashv$ illetve

137. $\sim$ 138. $\dashv \curvearrowright$
139. $\sqrt{\text{Y9}}$ 140. $\dashv$ igazi
141. $\sqrt{\text{L}}$ 142. $\dashv$ jelentős
143. $\circ$ 144. $\sqrt{\text{□}}$
145. $\dashv$ két

146-147. —
148. $\sqrt{\text{L}}$
149. $\circ$
150. =
151. $\dashv$ vist

152. $\sqrt{\text{Ω}}$ 153. =
154. $\sqrt{\text{Y1}}$
155. $\sqrt{\text{,}}$
156. $\dashv \curvearrowright$

157. $\dashv$ dlld 158. $\sqrt{\text{Pa}}$
159. $\sqrt{\text{E}}$ 160. $\sqrt{\text{□}^{\uparrow}}$

161. 123
162. $\dashv$ Gyönyörű

163. $\sqrt{\text{L}}$
164. =
165. —
166. —

is viselik az általában saját maguk készítette ruhákat. Pannonhalma Az egykori Pannónia provincia adta a hegynek a nevét, amelyen a Szent Márton nevét viselő monostor épült. A bencés apátságot Géza fejedelem alapította 995-ban. Fia

Szent István a második évezred kezdetén látta el birtokokkal és kiváltságokkal. A monostor tagjai minden nap imádkoznak Magyarországot sértetlenségéért. Itt található a Főapátsági Levéltár is, amely olyan értékes dokumentumokat

őriz, mint például a legrégebb magyar és finnugor írott nyelvemlék, a tihanyi apátság alapító oklevele, vagy az 1090 körül kiadott pannonhalmi összeírólevél az első magyarországi könyvjegyzékkel. Az apátság XIX. századi

klasszicista könyvtára mintegy 350 ezer kötetével Európa egyik leggazdagabb kolostori könyvtára. A gyűjtemény legértékesebb darabjai az ősnymtatványok és kódexek. Kézirattára a magyar egyházi és világi kultúra sok páratlan értékével

büszkélkedik. A főapátság gyűjteményei éremtárra, kőtárra, metszetgyűjteményre és képtárra tagozódnak. A főbejárattal szemben arborétum található, ahol majd' 400 növényfajt gondoznak. A közeli kilátóról szétnézve a Pannonhalmi

Tájvédelmi Körzet dimbes-dombos vidékében gyönyörködhetünk Tokaj A Tokaj nevet az egész világon a borral azonosítják, de a világörökségi címet az ezzel együttjáró szőlőtermelési és borászati kultúra megőrzéséért is kapta. A

167. H H
168. S S 169. =
170. V annak
171. ~
172. Y G 173. V)

174. V)
175. 1 2 3
176-177. V ma is
178. V)
179. H H

180. H H
181. ~
182. H tájékan
183. I 184. V)
185. V)

186. Y G
187. —
188. V kétségkívül
189. ~ 190. ~
191. — 192. — 193. H H

194. I
195. V)
196. V) 197. —

198. H letekintve

199. H ltképében
200. S S 201. =
202. — 203-204. V a hely
205. ~
206. ~

Magyarország észak-keleti részén elterülő borvidéken előkerült a mai szőlőfajták közös ősenek tekinthető miocén kori összülő levelének lenyomata elmondható tehát, hogy a szőlő Tokajban őshonos. Ez a kivételes mikroklímának; a

vulkanikus és posztvulkanikus tevékenységek következtében kialakult talajviszonyoknak, a kedvező fekvésű lejtőknek, a Bodrog és Tisza folyók keltette őszi párának köszönhető. A hordónak való tölgyfák is itt helyben nőnek, a

bor érését pedig a pincék falán megtelepedő különleges penész segíti. Az eredményt egészen a legutóbbi időkig gyógyszerként is számon tartották, XIV. Lajos francia király pedig a borok királyának, a királyok borának nevezte.

A terület 1737 óta élvez védettséget, amikor is egy királyi rendelet - a világon elsőként - zárt borvidékké nyilvánította. A jellegzetes szőlőbirtokok, farmok, falvák és kisvárosok mélyen fekvő, ősi borpincéiben nyomon követhető a

tokaji bor termelésének minden mozzanata. Az elmúlt ezer év alatt kialakult szőlőművelési hagyományok érintetlen, eredeti formában való továbbélése és a borvidék évezrede tartó egysége indokolta, hogy az UNESCO Világörökség Bizottsága

a Tokaji történelmi borvidéket 2002-ben mint kultúrtájat felvette a Világörökségi Listára.

Itt a táj, az emberi kultúra és tradíciók olyan egyedülálló összefüggése alakult ki, amelynek megőrzése és bemutatása egyetemes érdek.

207. $\rightarrow$ területén 208. $\rightarrow$ fekvés

209. $\sqrt{\text{hemreg}}$

210. ---

211. $\sqrt{\cdot}$ 212. $\downarrow$ 213. $\uparrow E$

214. --- 215. $\sim$

216. --- 217. ---

218. $\rightarrow$ nyomán

219. $\rightarrow$ rendkívül 220. $\sqrt{\text{illetve}}$

221. $\sim$ 222. $\sqrt{\text{---}}$

223. --- 224. $\rightarrow$ $\sim$

225. $\sqrt{\text{helyi}}$ 226. $\rightarrow$ tenyésztő

227. --- 228. $\sqrt{\text{is}}$ 229. $\rightarrow$ $\sim$

230. ---

231. γ . 232. $\rightarrow$ $\sim$

233. $\sqrt{\text{---}}$ 234. $\gamma 8$

235-236. ---

237. $\downarrow$

238. $\sqrt{\text{---}}$ 239. $1 2 3$

240. $\downarrow$ 241. $\rightarrow$ $\sim$

242. $\sqrt{\text{egyes}}$

243. $\rightarrow$ létrejött

244. történet

245. ---

246. $\uparrow t$ 247. $\gamma 1$

248. ---

249. $\sqrt{\text{---}}$ 250. $\sqrt{a}$